

VEDTAGNE TEKSTER

P8_TA(2019)0203

Menneskerettighedssituationen i Kasakhstan

Europa-Parlamentets beslutning af 14. marts 2019 om menneskerettighedssituationen i Kasakhstan (2019/2610(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sin beslutning af 12. december 2017 om udkast til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af den udvidede partnerskabs- og samarbejdsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Republikken Kasakhstan på den anden side¹ og til sin beslutning af 10. marts 2016 om ytringsfrihed i Kasakhstan²,
- der henviser til sin lovgivningsmæssige beslutning af 12. december 2017 om udkast til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af den udvidede partnerskabs- og samarbejdsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Republikken Kasakhstan på den anden side³,
- der henviser til sine tidligere beslutninger om Kasakhstan, herunder beslutningerne af 18. april 2013⁴, 15. marts 2012⁵ og af 17. september 2009 om sagen vedrørende Jevgenij Sjovtis i Kasakhstan⁶,
- der henviser til den udvidede partnerskabs- og samarbejdsaftale, der blev undertegnet i Astana den 21. december 2015,
- der henviser til sine beslutninger af 15. december 2011 om situationen med hensyn til gennemførelsen af EU-strategien for Centralasien⁷ og af 13. april 2016 om gennemførelse og gennemgang af EU-strategien for Centralasien⁸,
- der henviser til Rådets konklusioner af 22. juni 2015 og 19. juni 2017 om EU-strategien

¹ EUT C 369 af 11.10.2018, s. 2.

² EUT C 50 af 9.2.2018, s. 38.

³ EUT C 369 af 11.10.2018, s. 179.

⁴ EUT C 45 af 5.2.2016, s. 85.

⁵ EUT C 251 E af 31.8.2013, s. 93.

⁶ EUT C 224 E af 19.8.2010, s. 30.

⁷ EUT C 168 E af 14.6.2013, s. 91.

⁸ EUT C 58 af 15.2.2018, s. 119.

for Centralasien,

- der henviser til de årlige menneskerettighedsdialoger mellem EU og Kasakhstan,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 135, stk. 5, og artikel 123, stk. 4,
- A. der henviser til, at Den Europæiske Union og Kasakhstan den 21. december 2015 undertegnede en udvidet partnerskabs- og samarbejdsaftale med det formål at tilvejebringe en bred ramme for styrket politisk dialog og samarbejde om retlige og indre anliggender og mange andre områder; der henviser til, at denne aftale lægger stor vægt på demokrati og retsstatsprincippet, menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, principperne om markedsøkonomi og bæredygtig udvikling samt samarbejde med civilsamfundet, herunder inddragelse af civilsamfundet i den offentlige politikudformning;
- B. der henviser til, at Kasakhstan blev medlem af Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret (Venedigkommissionen) i marts 2012;
- C. der påpeger, at Kasakhstans regering ikke ser ud til at have taget skridt til at revidere de bredt formulerede bestemmelser i straffelovens artikel 174, der forbyder "tilskyndelse" til social, national eller anden splittelse, og artikel 274, som forbyder "udbredelse af oplysninger, der vides at være falske", men fortsat anvender disse bestemmelser som hjemmel for at tiltale og fængsle civilsamfundsaktivister og journalister;
- D. der henviser til, at antallet af politiske fanger i Kasakhstan er steget; der henviser til, at der i 2016 blev afholdt fredelige demonstrationer mod ændringer af jordloven i forskellige regioner i Kasakhstan, hvilket førte til tilbageholdelse af mere end 1 000 deltagere (herunder 55 journalister), hvoraf mere end 30 efterfølgende blev anholdt; der henviser til, at FN's Særlige Arbejdsgruppe for Vilkårlig Tilbageholdelse og Fængsling fastslog, at der havde været tale om vilkårlige tilbageholdelser, mangel på retfærdig rettergang og grove krænkelse af rettigheder i visse tilfælde; der henviser til, at civilsamfundsaktivisten Maks Bokajev afsoner en fængselsdom for sin legitime deltagelse i denne fredelige massedemonstration;
- E. der henviser til, at Kasakhstans regering har samarbejdet med Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) højniveaumission og forpligtet sig til at gennemføre en køreplan til imødekommelse af ILO's bekymringer, men ikke har taget meningsfulde skridt til at gennemføre bestemmelserne i køreplanen, såsom ændring af loven om fagforeninger; der henviser til, at den heller ikke har gennemført de tidligere anbefalinger fra ILO's Komité for Anvendelse af Standarder om at revidere fagforeningsloven og arbejdsmarkedsloven og om at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at sammenslutningen af uafhængige fagforeninger i Kasakhstan (CITUK) og dens tilknyttede foreninger fuldt ud er i stand til at udøve deres fagforeningsrettigheder;
- F. der henviser til, at fagforeningsaktivisterne Nurbek Kusjakbaev og Amin Eleusinov blev prøveløsladt i maj 2018, men fortsat har forbud mod at beskæftige sig med fagforeningsaktiviteter; der henviser til, at aktivisten Larisa Kharkova er underlagt lignende begrænsninger samt udsættes for konstant chikane fra domstolens side, og at Erlan Baltabaj, en anden fagforeningsaktivist fra Shymkent, er genstand for en strafferetlig efterforskning baseret på tvivlsomme anklager;

- G. der henviser til, at ny NGO-lovgivning har strammet regnskabsreglerne for civilsamfundsorganisationer; der henviser til, at menneskerettighedsorganisationer er underlagt et skattetryk i forbindelse med tilskud fra internationale donorer;
- H. der henviser til, at religions- og trosfriheden er blevet alvorligt undermineret; der henviser til, at myndighederne benytter religiøs overbevisning som påskud for vilkårlig tilbageholdelse; der henviser til, at Saken Tulbajev blev fængslet under anklage for "tilskyndelse til religiøst had";
- I. der henviser til, at myndighederne den 13. marts 2018 forbød den fredelige oppositionsbevægelse Democratic Choice of Kazakhstan (DCK) og mere end 500 personer, der havde tilkendegivet forskellige former for støtte til DCK; der henviser til, at civilsamfundsaktivisten Almat Zhumulagov og digteren Kenzhebek Abishev er blevet ofre for de kasakhiske myndigheders kamp mod DCK og er blevet idømt henholdsvis 8 og 7 års fængsel; der henviser til, at Ablovas Dzhumajev og Aset Abisjev er idømt henholdsvis tre og fire års fængsel for at have kritiseret myndighederne på internettet og støttet DCK;
- J. der henviser til, at retten til foreningsfrihed, selv om den er beskyttet i Kasakhstans forfatning, fortsat i vid udstrækning er begrænset i landet, og at loven om offentlige foreninger fortsat kræver, at alle offentlige sammenslutninger lader sig registrere i justitsministeriet; der henviser til, at der i december 2015 blev indført nye ændringer af denne lov, som medførte tunge rapporteringsforpligtelser og statslig regulering af finansiering gennem et statsligt udpeget organ; der henviser til, at personer, der deltager i uregistrerede organisationers aktiviteter, kan pålægges administrative og strafferetlige sanktioner;
- K. der henviser til, at civilsamfunds- og menneskerettighedsaktivister fortsat udsættes for repræssalier og begrænsninger i deres aktiviteter, heriblandt menneskerettighedsaktivisten Elena Semenova, som har fået rejseforbud for at have "udbredt bevidst falske oplysninger" og den Shymkent-baserede aktivist Ardak Ashim, der blev anklaget for "tilskyndelse til splittelse" på baggrund af sine kritiske opslag på sociale medier og efterfølgende tvangsindlagt til psykiatrisk behandling; der henviser til, at politiet den 10. maj 2018 under en EP-delegations besøg i Kasakhstan gjorde brug af overdreven magtanvendelse over for fredelige demonstranter, som forsøgte at mødes med medlemmer af Europa-Parlamentet; der henviser til, at mere end 150 mennesker blev tilbageholdt af politiet, og at mere end 30 demonstranter blev udsat for administrativ frihedsberøvelse; der henviser til, at politiet i Kasakhstan den 17. og 18. september 2018 tilbageholdt adskillige aktivister, som ønskede at mødes med medlemmer af Europa-Parlamentets delegation;
- L. der henviser til, at nye restriktive ændringer af medie- og informationslovgivningen trådte i kraft i april 2018, at adgangen til information på sociale medier fortsat blokeres, og Forbes Kazakhstan og Ratel.kz er genstand for en strafferetlig efterforskning, der er indledt mod dem på grund af "udbredelse af bevidst falske oplysninger"; der henviser til, at brugen af sociale netværk kontrolleres og begrænses af myndighederne; der henviser til, at bloggere og brugere af sociale netværk er blevet idømt fængselsstraf, bl.a. Ruslan Ginatullin, Igor Chupina og Igor Sychev; der henviser til, at bloggeren Muratbek Tungishbayev på groft retsstridig vis blev udleveret fra Kirgisistan til Kasakhstan og udsat for mishandling i Kasakhstan;

- M. der henviser til, at straffrihed for tortur og mishandling af fanger og mistænkte fortsat er normen på trods af, at regeringen har forpligtet sig til nultolerance over for tortur; der påpeger, at myndighederne har undladt at foretage en troværdig undersøgelse af påstandene om tortur under den langvarige strejke i oliesektoren i Zhanaozen i 2011;
- N. der henviser til, at anklagemyndigheden i Almaty ikke fandt nogen troværdig evidens for påstandene om tortur mod forretningsmanden Iskander Yerimbetov, der blev idømt syv års fængsel for omfattende svig i oktober 2018; der henviser til, at FN's Særlige Arbejdsgruppe for Vilkårlig Tilbageholdelse og Fængsling i 2018 konkluderede, at hans anholdelse og tilbageholdelse var vilkårlig, opfordrede til hans løsladelse og udtrykte bekymring over påstandene om tortur under hans varetægtsfængsling;
- O. der henviser til, at den udbredte vold mod kvinder og de traditionelle patriarkalske normer og stereotyper udgør store hindringer for ligestillingen mellem kønnene i Kasakhstan; der henviser til, at volden mod kvinder ifølge NGO'er er underrapporteret, og at sager om vold mod kvinder samt om seksuel chikane sjældent retsforfølges;
- P. der henviser til, at LGBTI-personer i Kasakhstan retligt står i en udsat stilling og udsættes for forskelsbehandling; der henviser til, homoseksuelle forhold mellem både mænd og kvinder er lovlige i Kasakhstan, men at par af samme køn og husstande med par af samme køn ikke har samme retlige beskyttelse som heteroseksuelle ægtepar;
- Q. der henviser til, at Kasakhstan rangerer som nummer 143 ud af 167 i World Democracy Index, og at landet derfor er defineret som et autoritært regime;
1. opfordrer indtrængende Kasakhstan til at overholde sine internationale forpligtelser og respektere menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder; opfordrer de kasakhiske myndigheder til at sætte en stopper for menneskerettighedskrænkelser og alle former for politisk undertrykkelse i overensstemmelse med principperne i artikel 1, 4, 5 og 235 i den udvidede partnerskabs- og samarbejdsaftale;
 2. understreger, at en styrkelse af de politiske, økonomiske og kulturelle forbindelser mellem EU og Kasakhstan skal være baseret på fælles forpligtelser med hensyn til universelle værdier, navnlig principperne om demokrati, retsstatsprincippet, god regeringsførelse og respekten for menneskerettighederne; forventer, at den udvidede partnerskabs- og samarbejdsaftale vil styrke retsstatsprincippet og den demokratiske deltagelse af alle borgere, et mere mangfoldigt politisk landskab, et bedre fungerende, uafhængigt og upartisk retsvæsen, øget gennemsigtighed og ansvarlighed i regeringen og forbedringer af arbejdsmarkedslovgivningen;
 3. påskønner frigivelsen af en række politiske fanger, nemlig: Vladimir Kozlov, Gyuzyal Baydalinova, Seytkazy Matayev, Edige Batyro, Yerzhan Orazalinov, Sayat Ibrayev, Aset Matayev, Zinaida Mukhortova, Talgat Ayan og oliearbejderne fra Zhanaozen samt fagforeningsfolkene Amin Eleusinov og Nurbek Kushakbayev, hvis frihed imidlertid fortsat er underlagt restriktioner; glæder sig over beslutningen om at frigive Ardak Ashim fra den psykiatriske klinik; fordømmer denne brutale anvendelse af psykiatri som straf og kræver ophævelse af den tvungne ambulante psykiatriske behandling af Ashim og af alle medicinske tvangsforanstaltninger mod aktivisten Natalia Ulasik;
 4. opfordrer til fuld rehabilitering og øjeblikkelig løsladelse af alle aktivister og politiske fanger, der i øjeblikket sidder i fængsel, navnlig Mukhtar Dzhakishev, Maks Bokayev,

Iskander Yerimbetov, Aron Atabek, Sanat Bukenov og Makhambet Abzhan samt Saken Tulbayev, og til ophævelse af bevægelsesrestriktionerne for andre;

5. opfordrer indtrængende Kasakhstans regering til at ændre artikel 174 i straffeloven om "tilskyndelse til social, national, klanmæssig, racemæssig, klasse-mæssig eller religiøs splid" ved at indsnævre den for at forhindre vilkårlige retsforfølgelser, der krænker menneskerettighederne, samt artikel 274 i straffeloven, som bredt forbyder "udbredelse af oplysninger, der vides at være falske", og til at løslade de aktivister, journalister og andre kritiske personer, der i øjeblikket er frihedsberøvet på grundlag af disse artikler;
6. opfordrer indtrængende Kasakhstans regering til at sætte en stopper for undertrykkelsen af uafhængige fagforeninger og ophæve restriktionerne for deres aktiviteter, standse den politisk motiverede retsforfølgelse af fagforeningsledere og omstøde dommene over Larissa Kharkova, Nurbek Kushakbaev og Amin Eleusinov og give dem lov til at genoptage deres fagforeningsaktiviteter uden indblanding eller chikane; opfordrer også indtrængende regeringen til at imødekomme Europa-Parlamentets betænkeligheder med hensyn til den strafferetlige efterforskning af Erlan Baltabay og til at revidere fagforeningsloven fra 2014 og arbejdsmarkedsloven fra 2015, så de bringes i overensstemmelse med ILO's standarder;
7. anmoder indtrængende Kasakhstans regering om at gennemføre henstillingerne fra FN's særlige rapportør om retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed og om at revidere loven om offentlig foreninger og betingelserne for adgang til finansiering;
8. opfordrer indtrængende Kasakhstans regering til at standse alle former for vilkårlig frihedsberøvelse, repressalier og chikane mod menneskerettighedsaktivister, civilsamfundsorganisationer og politiske oppositionsbevægelser, herunder mod faktiske eller påståede tilhængere af DVK;
9. opfordrer Kasakhstans regering til at revidere ændringerne af medie- og informationslovgivningen, som trådte i kraft i år, indføre et moratorium for injurier, træffe alle nødvendige foranstaltninger til at ophæve de relevante artikler i den nye straffelov vedrørende injurier, fastsætte et loft over erstatninger for æreskrænkelse, standse chikane og repressalier mod journalister, der er kritiske over for regeringen, og ophøre med at blokere adgangen til information både online og offline;
10. opfordrer til handling som reaktion på meldingerne fra FN's Menneskerettighedskomiteé, FN's Særlige Arbejdsgruppe for Vilkaarlig Tilbageholdelse og Fængsling og FN's særlige rapportør om tortur; opfordrer til beskyttelse af torturofre, til at sikre dem ordentlig lægebehandling, og til at foretage en ordentlig efterforskning af sager om tortur; kræver, at der sættes en stopper for misbruget af Interpols udleveringsprocedurer, og at der sættes en stopper for chikane af den politiske opposition; opfordrer indtrængende Kasakhstans regering til at indfri sine løfter om nultolerance over for tortur og til at sikre, at påstande om tortur, herunder tortur i forbindelse med begivenhederne i Zhanaozen, efterforskes til bunds; opfordrer indtrængende regeringen til at genoptage sagen med Iskander Yerimbetov i lyset af konklusionerne fra FN's Særlige Arbejdsgruppe for Vilkaarlig Tilbageholdelse og Fængsling og til at sikre, at påstandene om tortur bliver behørigt undersøgt;
11. bemærker Kasakhstans multietniske og multireligiøse karakter og fremhæver behovet

for beskyttelse af mindretal og deres rettigheder, især med hensyn til brugen af sprog, religions- og trosfrihed, ikke-forskelsbehandling og lige muligheder; glæder sig over den fredelige sameksistens mellem de forskellige befolkningsgrupper i Kasakhstan; opfordrer indtrængende Kasakhstan til at holde op med at forfølge personer på grund af deres legitime udøvelse af samvittigheds- og religionsfrihed; kræver øjeblikkelig løsladelse af personer, der er dømt på grund af deres tro;

12. opfordrer myndighederne til at bekæmpe alle former for vold mod kvinder; opfordrer endvidere til handling for at sikre effektive og tilgængelige rapporteringskanaler og beskyttelsesforanstaltninger, der imødekommer ofrenes behov og fortrolighedskrav; opfordrer indtrængende til, at der sættes en stopper for straffrihed, og at der gøres en indsats for at sikre passende strafferetlige sanktioner mod gerningsmændene;
13. insisterer på, at LGBTI-samfundets rettigheder skal respekteres fuldt ud; opfordrer Kasakhstans regering til at garantere, at LGBTI-samfundet ikke bliver udsat for forskelsbehandling;
14. opfordrer Kasakhstan til fuldt ud at gennemføre henstillingerne fra OSCE/ODIHR's internationale valgobservationsmission til valget den 20. marts 2016, hvoraf det fremgår, at landet endnu har lang vej at gå for at opfylde sine OSCE-forpligtelser for så vidt angår demokratiske valg; opfordrer indtrængende de kasakhiske myndigheder til at undlade at begrænse uafhængige kandidaters aktiviteter; opfordrer desuden indtrængende til, at borgernes valgrettigheder respekteres;
15. gentager betydningen af EU's og OSCE's samarbejde om forbedring af god praksis for demokratisk regeringsførelse i landet, navnlig med hensyn til menneskerettigheder og retsstatsprincippet; opfordrer derfor indtrængende de kasakhiske myndigheder til at udvide OSCE's mandat i landet og navnlig til at genoprette mandatet for OSCE's Center i Astana som en vigtig betingelse for yderligere samarbejde mellem EU og Kasakhstan;
16. opfordrer EU og især EU-Udenrigstjenesten til nøje at overvåge udviklingen i Kasakhstan, til at rejse eventuelle problemer over for Kasakhstans myndigheder og om nødvendigt tilbyde bistand samt til regelmæssigt at aflægge rapport til Parlamentet; opfordrer EU-delegationen i Astana til fortsat at spille en aktiv rolle i overvågningen af situationen og til at rejse spørgsmålet om ytringsfrihed på alle relevante bilaterale møder; opfordrer indtrængende EU-Udenrigstjenesten til proaktivt at engagere sig i retssags-observationsmissioner med henblik på at overvåge politisk følsomme retssager og politisk motiverede retsforfølgelser samt kontrollere, at retten til en retfærdig rettergang finder anvendelse på alle;
17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, EU's særlige repræsentant for Centralasien, medlemsstaternes regeringer og parlamenter samt Kasakhstans regering og parlament.